

RE keskkonnastrateegia 2020-2030

RE keskkonnastrateegia on Rally Estonia keskkonnategevuse põhimõtted ning pikemaajalised sihid ja arengusuunad, eesmärgid ning eesmärkide saavutamiseks kaasatavad organisatsioonid. Keskkonnastrateegia määratletakse RE keskkonnapoliitika arendusena.

FIA on võtnud vastutuse kliimamuutuste jalajälje vähendamiseks ning koostöös liikmete ja võistlussündmuste toetab nende jõupingutusi kestva arengu ja süsinikujalajälje vähendamiseks.

RE STR eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, Strateegia käsitleb ka puutuvate valdkondade keskkonna arengu olulisemaid suundumusi. Selle ja praeguse olukorra analüüsi tulemuste põhjal on välja toodud RE keskkonna valdkonna kõige olulisemad probleemid ning nendest lähtudes määratud tegutsemisviisid.

RE slogan on **flat out to green future**

Eesmärkide suunas liikumist kirjeldavad mõõdikud (ehk indikaatorid) ja baastasemed on määratletakse 2020- 2021. aasta RE tasemel, (2020 toimus üritus covid tingimustes, seetõttu on vajalik baastaset jälgida ka 2021 ja tingimuste muutusel vastavad korrektuurid sisse viia).

Keskkonnastrateegia elluviimiseks koostatakse tegevuskava, mille lähtealuseks on olukorra kirjelduse alusel peale eelmist üritust teostatud aruanne ja mõõdikute arvutused, ülevaatamine ning tegevuskava muutmine vastavalt vajadusele.

KSTR fokuseerub kolmele peamisele strateegilisele eesmärgile:

PEAMISED TRENDID

1. Kliimamuutused, süsinikuheide

Üks peamisi väljakutseid on kliimamuutuste jalajälje vähendamiseks süsinikuheite vähendamine, Rallil moodustub see organiseerijate, pealtvaatajate ja võistlejate poolt kasutatud transpordivahendite heitmete summana, lisandub rallipargis generaatorite tööks kasutatav kütus.

Võimalused süsinikuheitme vähendamiseks on parima kvaliteediga kütuste kasutamine, üleminek biokütustele, elektri- ja hübriidtranspordivahendite kasutamine, ühistranspordi organiseerimine pealtvaatajatele, organiseerijate sõitude ratsionaalsus, süsinikuheitme kompenseerimine

2. Jäätmed

Eesti suundumused: laiem eesmärk jäätmemajanduses on liikuda jäätmeid ringlusse võtva ühiskonna poole. Selle saavutamise aluseks jäätmehoolduses on: vältida jäätmeteket, tekkinud jäätmed korduvkasutada, suunata need kõrge kvaliteediga tagasi ringlusesse materjalina või energiana ning viimase sammuna ladestada prügilasse.

Eesmärk: RRR - REDUCE, REUSE, RECYCLE

Üha enamkasutusse võtta keskkonnasõbralikke ning lihtsalt taaskasutatavaid materjale

Ringmajanduse toimimiseks on oluline jäätmekäitluse, jäätmete kogumise ja käitlemise arendamine materjalide ringlussevõtu suurendamiseks.

Vastavalt Tartu linna jäätmehoolduseeskirjale tuleb tekkekohas (ERM ja autopark) liigiti koguda vähemalt järgnevad jäätmeliigid: paber ja kartong, plastid, metallid, klaas, biolagunevad jäätmed (aia- ja haljastujäätmed, köögi- ja sööklajajäätmed), pakendid, puit, tekstiil, suurjäätmed, probleemtoodete jäätmed, ohtlikud jäätmed, üle jäävad segaolmejäätmed. Ürituse kiiruskatsetel pealtvaatajate aladel koguda jäätmed liigiti või teha seda hilisemal sortimisel, Eraldi koguda covid tõttu maskid. Keelatud on ühekordselt kasutatava plastiku kasutamine. Paberi (väljaprinti) vähendamine.

3. Veekaitse ja bioloogiline mitmekesisus

Eesmärgiks vee säästev kasutamine, veekasutuse optimeerimine, heitvee kogumine, nõuetekohane puhastamine, et vältida pinnase, veekogude reostumist ning koos sellega elurikkuse kahanemist.

RE veekasutus keskuses (ERM) on Tartu linna tsentraalne vee- ja heitveesüsteem. Autopargis kasutatakse spetsiaalsete konteineritega toodavat vett ja heitvesi kohutakse spetsiaalsetesse konteineritesse. Autopark asub betoonkattega parkla- alal, kus toimib nõuetekohane pinnavee kogumis- ja puhastussüsteem. Autode all on kohustus kasutada matte, pargis on võimalike õnnetusjuhtumite (õlireostus vms) juhuks vastavad vahendid (absorbent jms) Katsete pealtvaatajate aladele, lava juurde ja autoparki on paigaldatud ajutised tualetid, üldist veevarustust ei ole. Autopesul kasutatakse spetsiaalset vanni ja ei kasutata keemilisi pesuaineid. Veekasutuse osas peetakse arvestust vastavate koostööpartnerite aruannete baasil.

Trass läbib osaliselt Otepää loodusparki, kus pealtvaatajate alad on paigutatud piiranguvööndisse, need ja rajatiste paigaldamine on kooskõlastatud KeAga. Liikumispiiranguga aladel on tagatud järelvalve.

EESMÄRGID JA MEETMED (TEGEVUSSUUNAD)

Eesmäärke püstitades on oluline välja tuua ka baastasmed. 2020 ressursikasutus ja heitmed on küll fikseeritud, kuid ei ole covid kontekstis otseselt kasutatavad- seoses pealtvaatajate arvu ja muude piirangutega on ka kasutatavad ressursid oluliselt erinevad. Seetõttu on ka 2021. aasta oluline baastaseme määramiseks ning selle aasta üks eesmärgi ongi lähtenumbrite täpsustamise aasta.

Strateegilised eesmärgid 2020-2030

1. Kliimamuutuste leevendamine ja õhu kvaliteet, süsinikuheite vähendamine ja kompenseerimine

Aastaks 2050 on Eesti sihiks kasvuhoonegaaside heidet transpordisektoris vähendada 60 protsenti võrreldes 1990. aasta tasemega. Konkreetseks alaeesmärgiks on vähendada nn. tavakütusel töötavate autode osakaalu 2030.aastaks poole võrra ja kõrvaldada need 2050. aastaks täielikult.

FIA on püstitanud strateegilise eesmärgi 2021. aastal koostada plaanid süsinikuheitme vähendamiseks 20% 2025.aastal ja 50% 2030. aastal. 2021 aastal alustada heitkoguste kompenseerimist hüvitise kaudu valitud projektides; 2027. aastal alustada investeerimist süsiniku

sidumise tehnoloogiasse ja võimalikku koostoimet jätkusuutlike kütustega 2030. aastaks, saavutada süsiniku-heite nullstaatus)

Lähtudes eelnevast

LT Pikemaajaline eesmärk:

- Vähendada süsinikuheidet 20% 2025.aastaks

ST Eesmärk 2021- 2022:

- 2021. aastal kompenseerida vähemalt 50% Rally Estonia poolt kasutatavate transpordivahendite süsinikuheitmest
- 2021 määratleda täpne süsinikuheite bilanss ja plaan süsinikuheitme vähendamiseks

LT Meetmed:

- pikemas plaanis asendada fossiilkütusega transpordivahendid taastuvküttega töötavatega (hübriid-, vesiniku ja elektriautodega)
- biokütuste osakaalu suurendamine
- Ühistranspordi propageerimine ja kasutusse võtmine katsetele liikumiseks, võistlejate ja organiseerijate majutuskohtadesse - 10% aastas, eelistades mittefossiilsete kütustega ühistranspordivahendeid
- Arendada välja efektiivne ja keskkonnasõbralik transpordisüsteem sündmusel.
- Säästva transpordi alase teadlikkuse tõstmine ja hoiakute kujundamine, sh säästvate transpordiliikide atraktiivsuse suurendamine.
- Rohetiigri platvormi kaudu osalemine teadusel põhinevate ning üldsuse teadlikkuse ja tulevikusuundade selgitamisel.

ST meetmed 2021-22:

- Organiseerijad kasutavad peamiselt hübriidautosid, tagada iga-aastane juurdekasv 10%
- 2022.a alates kasutusel võistlusautodena hübriidid
- Rallikeskuses kasutusel elektritõukerattad
- RE 50% süsinikuheitme kompenseerimine metsaistutamisega 10.septembril RE meeskonnaga koostöös RMK ga (ISO ISO 14001 ja 9001)
- Alustada võimaluste väljaselgitamist kasutamaks mahepõllumeeste poolt kasutatavat meetodikat heitmete kompenseerimise kohta- haljasväetistaimede mulla seisundi parandamiseks ehk siis haljasväetistaimedega võetakse õhust CO2 ja talletatakse süsinikuna mulda
- Transpordi optimaalne logistika pealtvaatajatele (rallipasside grupeerimise kaudu) avaldatuna internetis- paberprintimise vähenemine
- Propageerida süsinikuheitme vähendamist- Hübriid, vesinik ja elektriautode parkimine pealtvaatajatele on tasuta
- Vähendada generaatorite kütusekulu 5% per site

- BAT (parim võimalik tehnika) generaatorite kasutamisel – soovitus partneritele
- Keskkonnasõbralike vahendite kasutamine teenindaval transpordil- soovitus partneritele
- 2021 aasta jooksul koostatakse nõuded ja suunised partneritele tulenevalt RE keskkonnapoliitikast ja strateegiast

Energia tarbimine

LT Eesmärk:

Energiatarbimise jälgimine ja energiasääst, elektrikasutus toimumispaigas viia minimaalseks viisil, mis ei takista ürituse toimumist. Maksimaalne püsiva elektriühenduse kasutamine, ajutiste generaatorite parim tehnoloogia

Meetmed (tegevussuunad) 2021-22:

- Rohelise energia kasvav kasutamine
- Energiatarbimise jälgimine , vähendamine, energiabilanss.
- Energiasäästu alase teadlikkuse tõstmine.
- Kvaliteetsete kütuste kasutamine
- Energiasäästlikud valgustid ja seadmed ürituse kohas
- Leigo pealtvaatajatealal päikesepargi energia kasutamine peamistes tarbimiskohtades

2. jäätmetekke vähendamine

RRR printsiip

Jäätmed Eesmärk Eestis- aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Et jäätmete ladestamist vähendada, on esmaselt oluline vähendada märkimisväärselt jäätmeteket arendades jäätmete sortimist, taaskasutamist, sh ringlussevõttu, et vähendada kõrvaldatavate jäätmete kogust miinimumini. Oluline on ka vähendada jäätmete ohtlikkust ning ohtlike ainete sisaldust jäätmetes.

Tõsta liigiti kogutud olmejäätmete osatähtsust kogu kogutud olmejäätmetes vähemalt 10% igal sündmusel (aastas) ;

Vähendada jäätmete kogust **5% aastas**, jõudes 2030 aastaks 30%- 50% vähendamiseni 2020 aasta tasemest (arvestades ürituse osalejate arvu)

Baastase: jäätmekogused 2020-21 on **fikseeritud**, näidatud nende edasine tee

Meetmed (tegevussuunad 2021-22):

- Ühekordse plastiku kasutamine keelatud
- Jäätmeäitluse korraldamine kas tekkimiskohal eraldi kogudes või hilisema sorteerimise kaudu. Igal pealtvaatajatealal 1 koht, prügi sorteerimisvõimalusega.
- jäätmete eraldi kogumine ERM alal. Rallipargis lisaks ohtlike jäätmete eraldi kogumine- (nõuded ja soovitused partneritele)
- Paberprintimine minimaalseks digisüsteemi arendamise abil. Reklaamide ja posterite võimalikult suur taaskasutus, nende asemel LED ekraanide kasutamine
- Korduvkasutuses tribüünid, lavad, piirded
- organiseerijate, publiku ja üldsuse teadlikkuse tõstmine teabekanalite kaudu
- koostööpartneritele nõuete ja soovituste väljatöötamine ja esitamine
- digitaalne ralliajakiri

Koostööpartneriteks valitakse vastavat litsentsi omavad ettevõtted esitades neile RE keskkonnapoliitikast vastavad nõuded ja soovitused

Mõõdikud:

Kogused arvestatakse võrreldes aastaga 2020/2021 .

3. Loodusvarade säästlik kasutamine (Põhjavee ja pinnavee kaitse) , maastike ja looduse mitmekesisuse säilitamine

Eesmärk: kasutatavate vee ja heitveekoguste jälgimine, võimalusel kasutuse vähendamine ning heitvee nõuetekohane käitlemine:

Meetmed 2021:

- RE keskuses tagatud veevõrk ja heitvesi linna veevõrgist, kogu üritusel tekkiv heitvesi suunatakse üldkanalisatsiooni
- Stage alal, rallipargis ja pealtvaatajate alal ajutised WCd
- Võistlusautode pesemine nõuetekohane- vesi puhastatakse mehhaaniliselt enne sadeveekanaliseerimise juhtimist, pesuaineid ei kasutata.
- Trassil tagatakse pealtvaatajatele veekasutus ja heitvesi ajutiste (teisaldatavate) WCdega koostööpartneri poolt, heitvesi viiakse puhastusseadmesse.
- Rallipargis team'idele tuuakse puhta vee ja heitvee (kogumis)kanistrid, heitvesi viiakse puhastisse. Tagatud on pinnavee nõuetekohane kogumine betoonpinnaselt ; eelpuhastamine enne suublat.

Mõõdikud: Koostööpartnerite aruanded. Kogused sõltuvad osalejate ja pealtvaatajate arvust.

Täpsed lepingud ja koostööpartneritega, millele on esitatud nõuded ja soovitused vee ja heitvee käitlemiseks.

Bioloogiline mitmekesisus:

2021: RE mõned katsed on looduspargis. Tegevused kooskõlastatakse eelnevalt vastava ametkonnaga, pealtvaatajate alad paigutatakse sobilikesse kohtadesse, kus ei mõjutata bioloogilist mitmekesisust (väljapoole sihtkaitsevööndeid) ja varustatakse vajaliku ajutise taristuga

Meetmed: Tingimuste täitmise kontrollimine vastavate asutuste poolt ja vastavate tegevuste eest vastutavate isikute poolt., võimalike intsidentide korral analüüs ja meetmed edasiseks.

Äkkreostuse korral kvalifitseeritud reostustõrje (Päästeamet).

SÄÄSTVA ARENGU protsessides osalemine

- RE peab oluliseks **osalemist jätkusuutlikkuste arutelus** teadlaste, teiste organisatsioonide ja üldsusega, selleks liitus asutajaliikmena Rohetiigeriga (Roheline Tiiger). Rohetiiger soovib saada jätkusuutlikkuse küsimuste esindusorganisatsiooniks, panna aluse tasakaalustatud majandusele ja teha Eesti ühiskonnas roheline hüpe. Rohetiiger on koostööplatvorm, mille eesmärk on tõsta keskkonnateadlikkust ja panna alus tasakaalustatud majandusele. Rohetiiger on koostööplatvorm, mille eesmärk on tõsta keskkonnateadlikkust ja panna alus tasakaalustatud majandusele, just nagu Tiigrihüpe käivitas tehnoloogiasektori arengu.
- 2021 on ka **keskkonnajalajälje täpse määratlemise aasta**, kuna 2020 olid suured covid-piirangud. Ralli lõppedes koostatakse kõigi keskkonda mõjutatavate koormuse- ehk surveindikaatorite bilanss - näitajad mis peegeldavad inimtegevuse intensiivsust (nt taastumatute loodusvarade ja energia tarbimise ning transpordi mahud ja nende muutumine, saasteainete heitkogused). RE mõõdab ja monitoorib näitajaid osaleva inimese kohta.

7. KESKKONNASTRATEEGIA MONITOORING JA UUENDAMINE

1. Monitooringu periood

Keskkonnastrateegia (edaspidi KS) monitooringut ja uuendamist teostatakse iga- aastaselt RE tulemuste kokkuvõtte (aruande) järgselt.

2. Monitooringu läbiviijaks on koostööpartneritelt ja vastutavatelt isikutelt saadud andmete baasil keskkonnaametnik

Monitooringu vahetuteks teostajateks on vastavate tegevuste elluviimise eest vastutavad isikud, kes esitavad vastavad andmed või aruanded, mille põhjal koostab keskkonnaametnik kokkuvõtte, mis arutatakse läbi peale üritust.

3. Monitooringu sisu

Monitooringu teostamisel tuleb jälgida kolme aspekti:

- Keskkonnategevuskava tegevuste tulemuslikkus;
- Tegevuste elluviimise keskkonnamõjud;
- Keskkonnastrateegia eesmärkide poole liikumine .

Monitooringu käigus tuleb anda vastused järgmistele küsimustele:

1) Kas olukord ja suundumused, mida arvestades kavandati KS eesmärke ja meetmeid (tegevussuundi) ning tegevusi, on endiselt aktuaalsed?

2) Kas liigutakse KS-is püstitatud eesmärkide suunas? Kas on neid eesmärke, mille poole ei ole suudetud liikuda? Kui jah, siis mis on seda takistanud?

3) Kuidas on tegevuste elluviimine mõjutanud keskkonda? Kas tegevuste elluviimine on toonud kaasa ootamatuid ja soovimatuid

6) Kas valitud tegevused on olnud sobivad KS eesmärkide saavutamiseks?

antakse siin üldine hinnang tegevuste sobivuse kohta.

7) Kas muutunud olukorda, uusi trende, tegevuste sobivust, asjakohasust ja mõju arvestades on vaja muuta tegevusi ja/või KS eesmärke (või indikaatoreid)?

Kogu eelnevat analüüsi arvestades esitatakse ettepanekud tegevuste muutmiseks, välja võtmiseks või uute tegevuste lisamiseks.